

Pelastuslaitosten
kumppanuusverkosto

Pelastussuunnitelma (Tapahtuman nimi)

Ohje: Muokkaa suunnitelma vastaamaan tapahtumanne erityispiirteitä ja todellisia järjestelyitä. Suunnitelmassa olevat asiakohdat, jotka eivät liity ko. tapahtumaan tulee poistaa kokonaan suunnitelmasta. Osioissa olevat ohjetekstit helpottavat pelastussuunnitelman täydentämistä. Myös ohjetekstit on tarkoitettu poistettavaksi pelastussuunnitelmasta täydentämisen jälkeen. Ohjetekstit on merkitty tällä keltaisella tekstin korostusvärillä.

Ohje: Pelastussuunnitelman laadinnassa tulee huomioida tapahtumaturvallisuuden osaamisvaatimukset. Tapahtuman vaatimustasoon vaikuttavat tapahtuman luonne ja sen laajuus. Tapahtuma on sitä vaativampi järjestää, mitä enemmän tapahtumassa on osallistujia ja mitä riskialttiimpi tapahtuma on. Lisätietoa osaamisvaatimuksista löytyy Turvallisuus- ja kemikaaliviraston [Tapahtumaturvallisuusoppaasta](#).

1. SUUNNITELMAN TARKOITUS

Tämän pelastussuunnitelman tarkoitus on ohjata tapahtuman toimeenpanoon osallistuvaa henkilökuntaa turvallisuusasioissa sekä selkeyttää turvallisuuden vastuita ja velvoitteita.

Tämän yleisötapahtuman toimeenpanoon osallistuvat tahot sitoutuvat noudattamaan pelastussuunnitelmaa ja parantamaan sen avulla kaikkien yhteistä turvallisuutta!

Tapahtuman yleistiedot:

Tapahtuman nimi:	
Tapahtuman ajankohta: <i>päivämäärät ja kellonajat</i>	
Tapahtumapaikka: <i>nimi, osoite ja kunta</i>	
Tapahtuman järjestäjä: <i>vastuullisen järjestäjän nimi, y-tunnus, yhteystiedot</i>	
Tapahtuman järjestäjän yhteyshenkilö: <i>nimi ja yhteystiedot</i>	
Tapahtuman turvallisuudesta vastaava: <i>nimi ja yhteystiedot</i>	
Tapahtuman turvallisuushenkilöstö: <i>järjestyksenvalvojen ja muun turvallisuushenkilöstön määrä, sijoittelu ja tehtävät. Suurissa tapahtumissa järjestelyt, kuten kaavio organisaatiosta, organisaation keskinäinen viestintä ja hälytysyhdydet esitetään yksityiskohtaisemmin esimerkiksi erillisellä liitteellä.</i>	
Kohderyhmä: <i>aikuisia, lapsia, vanhuksia, liikuntarajoitteisia, jne.</i>	
Tapahtuman kuvaus: <i>tarkka kuvaus tapahtumasta ja sen kulusta, ohjelmasta jne.</i>	
Arvio henkilömäärästä: <i>arvio samanaikaisesti läsnä olevien henkilöiden määrästä (yleisö, henkilökunta, esiintyjät, oheispalveluiden tuottajat, kilpailijat jne.)</i>	

<p>Tapahtuman erityispiirteet: <i>tapahtuman mahdolliset erityispiirteet kuten vaaralliset kemikaalit, nestekaasu ja muut vaaralliset kemikaalit, avotuli, pyrotekniset tehosteet, ilotulitteet, tuliesitys, extremelajit, eläimet, tilapäinen majoittuminen tai telttailu jne. Jos tapahtuma sisältää palveluita tai toimintoja, jotka järjestää erillinen tapahtumapalveluiden tuottaja, tässä kohdassa esitetään lisäksi, kuinka yhteistoiminta järjestäjän ja erillisen palvelun tuottajan välillä toteutetaan. Mahdolliset erilliset pelastussuunnitelmat tai turvallisuusasiakirjat liitetään tapahtuman pelastussuunnitelmaan.</i></p>	
<p>Tapahtumapaikan erityispiirteet: <i>kiipeämis- ja putoamismahdollisuus, vesistö, iso liikenneväylä, syrjäinen sijainti, pimeys, tapahtuma maastossa, huonot tieyhteydet, saari jne.</i></p>	

2. TAPAHTUMAN VAAROJEN JA RISKIEN SELVITYS JA ARVIOINTI SEKÄ TAPAHTUMAN TURVALLISUUSJÄRJESTELYT

Ohje: Tässä osiossa esitellään yleisluonteinen tapahtuman vaarojen ja riskien selvitys sekä arviointi. Muokkaa taulukoita huomioiden muun muassa tapahtuman järjestämispaikka, tapahtuman luonne sekä järjestämisajankohdan vuodenaika. Mikäli tapahtumaan liittyy jokin muu, kuin tässä osiossa arvioitu vaara tai riski, kuvaa tämä osion viimeisimmässä taulukossa. Kartoita myös tällaisten vaarojen ja riskien osalta syyt, ennaltaehkäisevät järjestelyt, varautumisen keinot sekä vastuut. Tarvittaessa lisää taulukoita osion loppuun esimerkiksi kopioimalla tyhjä taulukko.

Tapahtuman vaarat ja riskit on selvitetty ja arvioitu. Jokaisen tapahtuman toteuttamisesta vastaavan henkilön on tiedostettava mitä vaaroja ja riskejä tapahtumaan kohdistuu, mistä ne voivat aiheutua ja mitä seurauksia niillä voi olla. Jokaista havaittua riskiä ja vaaraa varten on suunniteltu ennaltaehkäisevät järjestelyt, varautumisjärjestelyt sekä ohjeet toimintaan riskin toteutuessa. Jokaisen tapahtuman toteuttamisesta vastaavan henkilön on omaksuttava nämä asiat. Tapahtuman henkilökunta on myös koulutettu ennaltaehkäiseviin järjestelyihin, varautumisjärjestelyihin ja toimintaohjeisiin vaaran tai riskin toteutuessa. Vastuut on jaettu selkeästi kunkin riskin osalta. Vaaran tai riskin toteutuessa seurauksia voivat olla esimerkiksi tapahtuman keskeyttäminen tai hetkellinen keskeyttäminen, henkilövahingot tai irtaimistovahingot.

Vaara/riski	Tapaturmat ja sairaskohtaukset
Syyt	<ul style="list-style-type: none"> - kompastuminen, kaatuminen, liukastuminen tai putoaminen muun muassa tapahtuma-alueen lattian, maaston tai rakenteiden epätasaisuudesta johtuen - esineen, lumen tai jään putoaminen - tilapäisen rakenteen kaatuminen tai sortuminen - viallinen sähkölaite tai -johto - nestekaasu sekä muut vaaralliset kemikaalit - pyrotekniset tehosteet, tuliesitys, ilotulitusnäytös tai avotuli - liikenne - lämmin tai kylmä ilma - häiriökäyttäytyminen, väentungos, ruokamyrkytys - muut tunnistetut syyt?
Ennaltaehkäisevät järjestelyt ja varautuminen	<ul style="list-style-type: none"> - Huomioidaan ja puututaan lattian, maaston ja rakenteiden liukkauteen ja epätasaisuuteen. Varataan liukkaudentorjuntavälineitä sekä muita välineitä vaarallisten alueiden rajaamiseen ja merkitsemiseen. - Suojataan kulkureiteillä olevat johdot kaapelikouruilla tms. Ulkotiloissa käytetään vain ulkokäyttöön tarkoitettuja sähköjohtoja. - Vaarallisten kemikaalien, kuten nestekaasun käytössä noudatetaan riittävää varovaisuutta ja huolellisuutta. Ulkopuolisten pääsy vaarallisten kemikaalien säilytys- ja varastointipaikalle on estetty. - Pyroteknisten tehosteiden, tuliesityksen sekä ilotulitusnäytöksen osalta noudatetaan erillisten ilmoitusten mukaisia turvallisuusjärjestelyjä. - Tapahtumaan laaditaan tarvittaessa liikennesuunnitelma ja varataan riittävästi liikenteenohjaajia. - Ohjeistetaan yleisöä varautumaan sään mukaisesti. Varmistetaan, että henkilökunnalle ja asiakkaille on tarjolla vettä. - Tarkkaillaan asiakkaiden kuntoa ja puututaan ennaltaehkäisevästi. - Varataan riittävästi ensiaputaitoista henkilöstöä. Ensiapupiste sijoitetaan näkyvästi ja pisteelle varataan riittävästi ensiapuvälineistöä. - muut järjestelyt?
Vastuut	Ketkä vastaavat, että yllä olevat turvallisuusjärjestelyt toteutetaan? Miten vastuut on jaettu?

Vaara/riski	Tulipalo
Syyt	<ul style="list-style-type: none"> - viallinen sähkölaite tai -johto - tupakointi - ilkivalta - nestekaasu tai muut vaaralliset kemikaalit - kynttilöiden polttaminen - pyrotekniset tehosteet, tuliesitys, ilotulitusnäytös tai avotuli - muut tunnistetut syyt?
Ennaltaehkäisevät järjestelyt ja varautuminen	<ul style="list-style-type: none"> - Ulkotiloissa käytetään vain ulkokäyttöön tarkoitettuja sähköjohtoja. Sähkölaitteet suojataan sateelta ja kosteudelta. Vialliset sähkölaitteet tai -johdot poistetaan käytöstä. - Sallitaan tupakointi vain merkityillä alueilla. Tupakointi on ehdottomasti kielletty nestekaasun sekä muiden (palo)vaarallisten kemikaalien käyttö-, säilytys- ja varastointipaikkojen läheisyydessä. Varataan tupakointialueelle palamattomasta materiaalista valmistetut tuhkakupit ja niiden tyhjennysastiat. - Varmistetaan, että ruoanvalmistuspisteiden läheisyydessä ei ole palavaa materiaalia. Varmistetaan kunkin laitteen vaatimasta riittävästä suojaetäisyydestä. - Noudatetaan kynttilöiden käytössä erityistä varovaisuutta ja huolellisuutta, ja niiden käyttöä valvotaan. - Pyroteknisten tehosteiden, tuliesityksen sekä ilotulitusnäytöksen osalta noudatetaan erillisten ilmoitusten mukaisia turvallisuusjärjestelyjä. - Avotulen käytölle on maanomistajan lupa. Avotulta ei sytytetä metsä- tai ruohikopalovaroituksen aikana. Avotulen käytölle suunnitellaan riittävät turvallisuusjärjestelyt. - Rakennuksen ulkoseinustalla tai katsomoiden alla ei säilytetä palavaa materiaalia. - Pidetään poistumisreitit esteettöminä ja helposti avattavina. - Pidetään pelastustiet esteettöminä. - Varmistetaan, että palo-ovet ovat itsestään sulkeutuvia ja salpautuvia. Palo-ovia ei kiilata auki. - Käytetään vaikeasti syttyviä sisusteita. - Varataan riittävästi alkusammutuskalustoa. Alkusammutuskalusto merkitään ja sijoitetaan asianmukaisesti. - muut järjestelyt?
Vastuut	Ketkä vastaavat, että yllä olevat turvallisuusjärjestelyt toteutetaan? Miten vastuut on jaettu?

Vaara/riski	Sääolosuhde
Syyt	<ul style="list-style-type: none"> - poikkeuksellisen lämmin tai kylmä ilma - kova tuuli, myrsky, rankkasade, ukkonen, salamointi - muut tunnistetut syyt?
Ennaltaehkäisevät järjestelyt ja varautuminen	<ul style="list-style-type: none"> - Seurataan sääolosuhteita ja tiedotuksia ennen tapahtumaa ja tapahtuman aikana. Reagoidaan tilanteisiin ennaltaehkäisevästi. Perutaan tai keskeytetään tapahtuma tarvittaessa. - Ohjeistetaan yleisöä varautumaan sään mukaisesti. Varmistetaan, että henkilökunnalle ja asiakkaille on tarjolla vettä. - Kiinnitetään tilapäiset rakenteet asianmukaisin painoin. Tarkastetaan kaikkien tilapäisten rakenteiden kunto ennen tapahtuman alkua ja säännöllisesti tapahtuman aikana. Vaaditaan suurista tilapäisistä rakenteista pystytystodistukset. Tunnetaan tilapäisten rakenteiden tuulirajat ja tiedetään, miten toimitaan tuulen ylittäessä tietyt rajat. - Suositetaan materiaalivalinnoissa tuulta läpäiseviä materiaaleja. - muut järjestelyt?
Vastuut	Ketkä vastaavat, että yllä olevat turvallisuusjärjestelyt toteutetaan? Miten vastuut on jaettu?

Vaara/riski	Väentungos
Syyt	<ul style="list-style-type: none"> - tapahtumaan kohdistuva suuri kiinnostus - yhtäaikaaisesti saapuva tai poistuva suuri ihmismäärä - tapahtuma-alueelle otetaan liikaa ihmisiä - ihmisten pakkautuminen esimerkiksi lavan eteen - poistumisreittien puutteellisuus - tapahtuma-alueen huono aluesuunnittelu - aggressiivinen henkilö, uhkaus - yleisön ohjeistuksen ja opastuksen puute - muut tunnetut syyt?
Ennaltaehkäisevät järjestelyt ja varautuminen	<ul style="list-style-type: none"> - Määritellään tapahtuman maksimihenkilömäärä etukäteen ja alueen/tilan maksimihenkilökapasiteettia noudatetaan. Tarvittaessa alueelle pääsyä rajoitetaan. Varataan riittävä määrä henkilökuntaa sekä aita ja sulkunauhaa alueen sulkua ja kulun rajoittamista varten. - Suunnitellaan tapahtuma-alue palvelemaan maksimihenkilömäärää, varataan riittävästi vapaata tilaa, suunnitellaan tapahtuman sisäiset kulkureitit ja sijoitetaan tapahtuman tilapäiset rakenteet asianmukaisesti. - Sijoitetaan paineaitoja esimerkiksi lavan edustalle. - Suunnitellaan poistumisreitit asianmukaisesti ja merkitään ne näkyvästi. Poistumisreitit pidetään esteettöminä ja helposti avattavina. - Varataan kattava äänentoistojärjestelmä tai megafonit, joilla yleisöä voidaan tarvittaessa opastaa. - muut järjestelyt?
Vastuut	Ketkä vastaavat, että yllä olevat turvallisuusjärjestelyt toteutetaan? Miten vastuut on jaettu?

Vaara/riski	Häiriökäyttäytyminen
Syyt	<ul style="list-style-type: none"> - aggressiivinen tai päihtynyt asiakas - tapahtuman huonot järjestelyt (esimerkiksi jonottaminen, huono aluesuunnittelu) - tapahtuman tuottama pettymys - mielenilmaus - muut tunnetut syyt?
Ennaltaehkäisevät järjestelyt ja varautuminen	<ul style="list-style-type: none"> - Suoritetaan tapahtuma-alueella jatkuvaa valvontaa. - Suoritetaan tarkastukset sisääntuloväylillä kiellettyjen esineiden ja aineiden poistamiseksi. - Noudatetaan ja valvotaan alkoholilainsäädännön toteutumista. - Varataan riittävästi henkilökuntaa ja järjestyksenvälvojiä. - muut järjestelyt?
Vastuut	Ketkä vastaavat, että yllä olevat turvallisuusjärjestelyt toteutetaan? Miten vastuut on jaettu?

Vaara/riski	Jokin muu, mikä?
Syyt	
Ennaltaehkäisevät järjestelyt ja varautuminen	
Vastuut	

3. YKSITYISKOHTAISET TURVALLISUUSJÄRJESTELYT

Alkusammutuskalusto

Ohje: Yleisötapahtumissa käytetään vähintään 6 kg jauhesammuttimia, jotka ovat teholuokaltaan yleensä vähintään 34 A 183 BC tai; 6 l nestesammuttimia, joiden teholuokka on yleensä vähintään 43 A tai; 6 l vaahdosammuttimia, joiden teholuokka on yleensä vähintään 34 A 183 B tai; 5 kg hiilidioksidisammuttimia (teholuokka vähintään 89 B) sähkölaitteiden yhteydessä. Konserteissa alkusammutuskalustoa tulee sijoittaa lavan sekä mikseripöydän yhteyteen. Rakennuksissa ja tilapäisissä rakenteissa alkusammuttimia on vähintään 1 kpl alkavaa 300 m² kohden. Nestekaasun käyttöpaikan yhteyteen on sijoitettava vähintään yksi sammutin sekä sammutuspeite. Pyroteknisissä tehostetoteutuksissa sekä tuliesityksissä tulee olla vähintään kaksi 43 A 183 BC -teholuokan käsiammutinta. Upporasvakeittimen yhteyteen suositellaan F-luokan elintarvikerasvapalosalustaa. Käsiammuttimet on tarkastettava määrävälein. Alkusammutuskalusto on merkittävä asianmukaisesti. Tarvittaessa opasteita on lisättävä, jos esimerkiksi tilapäiset rakenteet tai sisusteet heikentävät opasteiden näkyvyyttä.

Laatu	Määrä (kpl)
Jauhesammutin (6 kg)	
Nestesammutin (6 l)	
Vaahdosammutin (6 l)	
Hiilidioksidisammutin (co ₂ , 5 kg)	
Pikapaloposti	
Sammutuspeite	
Muu, mikä?	

Alkusammutuskalusto on merkitty opastein ja kaikki alkusammuttimet ovat esteettömästi saatavilla. Opasteiden näkyvyyden osalta on otettu huomioon tilapäiset rakenteet ja sisusteet. Alkusammutuskaluston käytettävyyden ja esteettömyyden tarkastetaan ennen tapahtuman alkua sekä säännöllisesti tapahtuman aikana. Liitteenä olevaan pohjakarttaan on merkitty alkusammutuskaluston sijainnit.

Ensiapujärjestelyt

Ohje: Tapahtuman järjestäjällä on velvollisuus varata tapahtumaan sen luonteesta riippuen riittävä ensiapuvalmius. Ensiapuvalmius perustuu tapahtuman riskiarvioon. Yksiselitteistä tapahtuman ensiapuhenkilöstön määrää ei ole olemassa, joten ensiapuhenkilöstön määrä tulee suhteuttaa tapahtuman henkilömäärään, riskeihin sekä alueen kokoon.

Ohje: Pääsääntöisesti erillinen ensiapusuunnitelma laaditaan vain tapahtumiin, joissa on samanaikaisesti läsnä yli 2000 henkilöä tai tapahtuman erityispiirteet vaativat erityisiä ensiapujärjestelyitä. Ensiapusuunnitelman lomake löytyy kumppanuusverkoston verkkosivuilta. Alle 2000 henkilön tapahtumiin riittää, kun ensiavun osalta täytetään ensiaputaulukko.

Tapahtumasta on laadittu ensiapusuunnitelma, joka on tämän suunnitelman liitteenä (rak-sita ruutu, jos ensiapusuunnitelma on laadittu).

TAI

Ensiaputaitoista henkilöstöä on varattu riittävästi tapahtuman riskit huomioiden. Myös ensiapumateriaalia on varattu riittävästi ja ensiapupiste on merkitty näkyvästi. Ensiavun vastuuhenkilö, muu ensiapuhenkilöstö ja ensiapumateriaali on kuvattu alla olevassa ensiaputaulukossa. Liitteenä olevaan pohjakarttaan on merkitty ensiapupisteen sijainti.

Ensiavun vastuuhenkilö	Nimi:			
	Puhelin:			
	Sähköposti:			
EA-henkilöstö		Määrä	Koulutus	Päivystysaika

	Johto			
	Päivystäjät			
Ensiapumateriaali	Kuvataan, millaista ensiapumateriaalia on hankittu ja minne se on sijoitettu.			

Henkilömäärä

Ohje: Maksimihenkilömäärään vaikuttavat muun muassa rakennuksen paloluokka, pinta-ala ja poistumisreitien leveys. Kokoontumistiloissa tilan maksimihenkilömäärä on määritetty rakennusluvassa, eikä rakennusluvan mukaista maksimihenkilömäärää saa ylittää. Maksimihenkilömäärää laskettaessa huomioidaan koko tapahtuman henkilömäärä (yleisö, henkilökunta, esiintyjät, oheispalveluiden tuottajat, kilpailijat jne.). Ulkotapahtumissa maksimihenkilömäärä lasketaan pääsääntöisesti siten, että henkilöä kohden varataan 1 m² pinta-alaa. Pinta-alaan ei lasketa esiintymislavan tai vastaavan rakennelman viemää tilaa eikä vaatesäilytys-, wc- tai varastotiloja. Käytettävissä oleva poistumisreitien leveys voi rajoittaa tapahtuma-alueen maksimihenkilömäärää (katso kohta poistumisjärjestelyt). (Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017 sekä perustelumuistio 34 §)

Tapahtuma järjestetään (raksita oikea ruutu tai ruudut)	Ulkotiloissa	Sisätiloissa
Arvio samanaikaisesti läsnä olevan yleisön maksimimäärästä	(henkilömäärä)	
Arvio samanaikaisesti läsnä olevan henkilökunnan määrästä	(henkilömäärä)	
Tapahtumatilan, yleisöteltan tai muun vastaavan rakennelman maksimihenkilömäärä	(kuvaa tässä tilojen nimet ja rakennusluvan mukaiset maksimihenkilömäärät)	
Ulkotapahtuman laskennallinen maksimihenkilömäärä:	(kuvaa tässä ulkotapahtuman laskennallinen maksimihenkilömäärä)	

Tapahtumatilan, yleisöteltan tai muun vastaavan rakennelman rakennusluvan mukaista maksimihenkilömäärää ei ylitetä / ulkotapahtuman laskennallista maksimihenkilömäärää ei ylitetä. Henkilömäärää valvotaan koko tapahtuman ajan laskemalla sisään ja ulos menijöiden määrä sekä tarkkailemalla tapahtuma-alueen sisällä tapahtuvaa liikehdintää. Mikäli tapahtuma-alueen maksimihenkilömäärä on täynnä, alueelle pääsy estetään.

Palo-osastointi

Tapahtuman aikana palo-osastointia ei heikennetä. Palo-ovet ovat itsestään sulkeutuvia ja salpautuvia. Palo-ovia ei kiilata auki. Palo-osastoinnin asianmukaisuus tarkastetaan ennen tapahtuman alkua sekä säännöllisesti tapahtuman aikana.

Pelastustiet ja muut ajoreitit tapahtumapaikalle

Pelastustie on hälytysajoneuvoille tarkoitettu ajotie. Pelastusteiden ja muiden ajoreittien esteettömyys tarkastetaan ennen tapahtuman alkua sekä säännöllisesti tapahtuman aikana. Liitteenä olevaan pohjakarttaan on merkitty pelastusteiden ja muiden ajoreittien sijainnit.

Tapahtuman henkilökunta on koulutettu opastamaan pelastuslaitos onnettomuuspaikalle onnettomuuden sattuessa. Pelastuslaitoksen opastamisen osalta vastuut on jaettu selkeästi.

Poistumisjärjestelyt

Ohje: Rakennuksesta ja ulkotapahtuma-alueelta tulee voida poistua turvallisesti tulipalossa tai muussa hätätilanteessa. Poistumisreitit tulee pitää kulkukelpoisina ja esteettöminä ja muutenkin sellaisessa kunnossa, että niitä voidaan käyttää turvallisesti ja tehokkaasti. Rakennuksen ja ulkotapahtuma-alueen jokaiselta pois-

tumisalueelta on oltava vähintään kaksi erillistä tarkoituksenmukaisesti sijoitettua poistumisreittiä. Yleensä poistumisreitien pituus on maksimissaan 45 metriä.

Kokoontumistilan poistumisjärjestelyt on määritelty rakennusluvassa. Ulkotapahtumissa suljetulla tai aidatulla alueella poistumisreittien yhteenlaskettu leveys lasketaan pääsääntöisesti Ympäristöministeriön asetuksen rakennusten paloturvallisuudesta (848/2017) 34 §:n mukaisesti. Poistumisreitien leveyden on oltava vähintään 1 200 millimetriä. Henkilömäärän ylittäessä 120 poistumisreitien yhteenlaskettu vähimmäisleveys lasketaan lisäämällä 1 200 millimetriin 400 millimetriä kutakin seuraavaa 60 henkilöä kohden. Alla olevassa taulukossa on annettu esimerkkejä poistumisreittien yhteenlasketusta minimileveydestä samanaikaisesta henkilömäärästä riippuen.

HENKILÖMÄÄRÄ	ULOSKÄYTVIEN YHTEENLASKETTU LEVEYS (mm)
≤ 60	1 200 + 900
300	1 200 + 1 200
360	2 800
420	3 200
480	3 600
540	4 000
600	4 400
1000	7 200
2000	14 000
5000	34 000
10 000	67 200

Ohje: Tapahtuma-alueen poistumisreitit on merkittävä poistumisopastein. Poistumisopasteiden on oltava pääsääntöisesti valaistuja. Poistumisopasteiden on oltava lisäksi selkeitä. Opasteet on pystyttävä havaitsemaan ja niiden merkitys on kyettävä tunnistamaan ja ymmärtämään vaivatta. Tarvittaessa opasteita on lisättävä, jos esimerkiksi tilapäiset rakenteet tai sisusteet heikentävät opasteiden näkyvyyttä. Poistumisopasteiden on oltava ulkonäöltään ja yleisiltä ominaisuuksiltaan työpaikkojen turvamerkeistä ja niiden vähimmäisvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (687/2015) mukaisia. Poistumisopasteen on oltava vähintään 100 mm korkea ja leveä. Riittävä opasteen koko määritetään standardin SFS-EN 1838 mukaisesti katseletäisyyden perusteella. (Sisäasiainministeriön asetus rakennusten poistumisreittien merkitsemisestä ja valaisemisesta 805/2005 4 § ja SFS-EN 1838 valaistusovellukset/turvavalaistus 5.5.)

Ennen tapahtuman alkua ja säännöllisesti tapahtuman aikana varmistetaan, että kaikki poistumistiet ovat esteettömät ja avaimitta avattavissa poistumissuuntaan. Poistumisreitit on merkitty valaisutuin tai jälkivalaisevin poistumisopastein.

Ulkotapahtuma: Samanaikaisesti paikalla olevan maksimihenkilömäärän (yleisö, henkilökunta, esiintyjät, oheispalveluiden tuottajat, kilpailijat jne.) vaatima poistumisreittien yhteenlaskettu leveys on _____ mm. Tapahtuma-alueen poistumisreittien yhteenlaskettu toteutunut leveys on _____ mm.

Pohjakarttaan on merkitty poistumisjärjestelyt.

Sisusteet

Ohje: Sisusteita ovat esimerkiksi verhot ja muut riippuvat tekstiilit ja kankaat, banderollit, pehmustetut istuinhuonekalut, irtomatot sekä muut käyttötapsansa ja -materiaalinsa puolesta näihin rinnastettavat tuotteet. Yleisötilaisuuksissa ja muissa tapahtumissa käytettävät sisusteet eivät saa olla helposti syttyviä, ne eivät saa vaarantaa ihmisten turvallisuutta poistumistilanteissa tai vaikeuttaa pelastustoimintaa. Sisusteiden tulee olla sellaisia, että ne eivät palaessaan muodosta runsaasti savua tai levitä paloa nopeasti. Yleisötapahtumissa käytetään pääsääntöisesti vaikeasti syttyviä sisusteita (syttävyyaluokka SL1, DIN 4102 B1 tai vastaava). Mikäli tila on varustettu automaattisella sammutuslaitteistolla, voivat sisusteet olla tavanomaisesti syttyviä (SL2, DIN 4102 B2 tai vastaava). Jos tapahtumassa käytetään avotulta tai pyrotekniikkaa, tulee näiden käyttöpaikalla, kuten lavalla ja sen välittömässä läheisyydessä kuitenkin käyttää palamattomia tai vaikeasti syttyviä sisusteita ja somisteita. Palosuojaus voidaan toteuttaa paikan päällä käyttämällä tähän tarkoitukseen soveltuvaa palosuojaj-ainetta ja -menetelmää.

Tapahtumassa käytettävät sisusteet ovat paloturvallisia. Sisusteiden paloluokitustodistukset ovat saatavilla tapahtumapaikalla / paloluokitustodistukset on esitetty tämän pelastussuunnitelman liitteenä.

Tapahtuman keskeyttäminen ja evakuointijärjestelyt

Ohje: Suuremmissa tapahtumissa tässä kuvataan tarkemmin evakuointijärjestelyt, kuten evakuointitilanteiden ennakoiminen, tarkempi ohjeistus evakuoinnin toteuttamiseen sekä ohjeet evakuointikuulutuksiin.

Tapahtuman häiriötilanteet, kuten tulipalo, sään aiheuttamat tilanteet, tilapäisten rakenteiden sortuminen sekä häiriökäyttäytyminen voivat aiheuttaa tapahtuman keskeyttämistarpeen. Tapahtuma tai osa siitä voidaan joutua keskeyttämään kokonaan tai hetkellisesti. Vakavissa poikkeustilanteissa tapahtuma-alue tai osa siitä voidaan joutua evakuoimaan.

Tapahtuman keskeyttämisestä ja evakuoinnista päättää tapahtuman järjestäjä, turvallisuudesta vastaava henkilö tai viranomainen.

Evakuointitilanteessa tapahtuman järjestyksenvalvojat ja muu henkilöstö opastavat yleisöä poistumaan pois päin vaarasta käyttäen lähimpiä poistumisreittejä. Yleisön opastamisessa hyödynnetään tapahtuman äänentoistolaitteistoa tai megafoneja.

Tilapäiset rakenteet

Ohje: Tilapäiset rakenteet ja rakennelmat voivat vaatia rakennus- tai toimenpideluvan. Rakennus- ja toimenpideluvat myöntää rakennusvalvontaviranomainen.

Tilapäinen rakenne	Määrä (kpl)	Koko
Lava		(pinta-ala)
Katsomo		(katsomon koko, tyyppi ja henkilömäärä)
Teltha		(pinta-ala ja mahdollinen henkilömäärä, jos teltassa oleskelee asiakkaita)
Muu, mikä?		

Ohje: Pienissä teltoissa poistumisreitit voidaan merkitä jälkiheijastavilla poistumisopasteilla. Suuret teltat yli 300 m² varustetaan valaistuin ja akkuvarmennetuin poistumisopastein. Mikäli teltasta on yli 30 % seinäpintaa avoinna, se voidaan luokitella katokseksi tai avonaiseksi rakenteeksi, jolloin opasteiden tarvittavuus arvioidaan tapauskohtaisesti.

Ohje: Yksittäiset alle 20 m² teltat sijoitetaan pääsääntöisesti vähintään 4 metrin päähän rakennuksista. Isompien telttojen sekä telttaryhmien etäisyys rakennuksesta on pääsääntöisesti vähintään 8 metriä.

Ohje: Mikäli rakennusvalvontaviranomainen ei ole antanut erityisiä ohjeita tai määräyksiä eikä käytössä ole valmistajan tai suunnittelijan laatimia ohjeita telttojen kiinnityksille, enintään 300 m² telttojen pystyttämiseen suositellaan seuraavaa:

- Rungon osat kytketään toisiinsa lukittavilla liittimillä.
- Teltan vakauttamiseen vaikuttaa muun muassa teltan rakenne, korkeus ja muoto. Irtopainoja käytettäessä pienten telttojen jokaisessa kulmassa on vähintään seuraavat painot: 2 x 2 teltha 15 kg/tolppa; 4 x 4 teltha 62 kg/tolppa; 5 x 5 teltha 96 kg/tolppa; ja 6 x 6 teltha 139 kg/tolppa. Minimipainot koskevat telttoja, joissa on kattopressu ja mitoittava tuulen nopeus on enintään 15 m/s. Voimakkaammalla tuulella on poistettava kattopressu tai lisättävä painoja.
- Teltat kiinnitetään maa-ankkureihin tai irtopainoihin kuormaliinoilla, joiden vetolujuus on vähintään 1000 kg. Narut tai vastaavat eivät ole luotettavia kiinnityksiä.
- Tämän ohjeen mukaisesti kiinnitetty teltat eivät välttämättä pysy kiinnitettynä rajuilman sattuessa. Tämän vuoksi rajuilman sattuessa noudatetaan pelastussuunnitelmaan kirjattuja toimintaohjeita.

Telttojen osalta noudatetaan seuraavaa:

- Teltan henkilömäärä on mitoitettu samoin kuin kokoontumistilan henkilömäärä (katso kohta henkilömäärä).
- Telttakangas on vaikeasti syttyvää materiaalia (SL1, DIN4102 B1 tai vastaava).
- Teltasta on vähintään kaksi poistumisreittiä, joiden leveys on määritetty samoin kuin kokoontumistilassa (katso kohta poistumisjärjestelyt).
- Teltan poistumisreitit on opastettu.
- Teltta on sijoitettu riittävän kauas rakennuksesta.
- Teltan sijoituksessa on huomioitu myös pelastustiet sekä läheisten rakennusten poistumisreitit. Teltta-alueelle varataan pelastustiet, joiden leveys on vähintään 3,5 metriä.
- Teltan valmistajan pystytysohjeita noudatetaan.
- Teltta on kiinnitetty tukevasti alustaansa valmistajan tai pätevän suunnittelijan ohjeen mukaisesti esimerkiksi betoni- tai vesipainoin.
- Rajuilman sattuessa tai tuulen yltyessä yli 15 m/s telttojen kiinnitystä tehostetaan tai telttojen käyttö keskeytetään. Ihmiset ohjataan pois telttojen läheisyydestä ja teltat puretaan, jos se on mahdollista. Mikäli valmistaja on antanut muita ohjeita, noudatetaan niitä.

Lavojen osalta noudatetaan seuraavaa:

- Lavan valmistajan pystytysohjeita noudatetaan ja pystytyksestä laaditaan pystytystodistus. Lavaa käytetään valmistajan määrittelemän käyttötarkoituksen mukaisesti. Lavarakenteiden paino- ja tuulirajoitukset ovat tiedossa.
- Sääolosuhteet on huomioitu. Suunnitellaan toimintamallit erilaisten sääilmiöiden, kuten rajuilman varalle.

Katsomoiden osalta noudatetaan seuraavaa:

Katsomo rakennetaan Ympäristöministeriön asetuksen rakennuksen käyttöturvallisuudesta (1007/2017) mukaisesti:

- Kaide rakennetaan, kun putoamiskorkeus ylittää 0,5 metriä tai putoamisen tai harhaan astumisen vaara on olemassa. Suojakaide rakennetaan yli 0,7 metrin tasoeroissa, joihin lapsilla on pääsy.
- Istuimet kiinnitetään alustaan, mikäli istuinalueen lattia on kalteva tai istuinrivien lattioiden välillä on tasoeroja. Vaakasuoralla lattialla istuimet voivat olla irrallisia.
- Jos tilassa on yli 60 tuolia, ne kytketään toisiinsa vähintään neljän ryhmissä, jollei tuoleja ole sijoitettu pöytien ympärille.
- Kiinteät ja toisiinsa kytketyt istuimet on järjestettävä istuinriveinä istuinalueiksi, joiden sivulla on kulkureitti.
- Istuinalueen tai seisomakatsomon kulkureitille on oltava pääsy suoraan kunkin rivin päästä.
- Kulkureitin leveys mitoitetaan sitä käyttävien henkilöiden määrän mukaisesti (katso kohta poistumisjärjestelyt). Enintään 60 henkilön kokoontumistilan kulkureitin leveyden on oltava vähintään 900 millimetriä. Yli 60 henkilölle tarkoitettussa tilassa kulkureitin leveyden on oltava vähintään 1200 millimetriä.
- Istuinrivien kulkuvälin vapaan leveyden on oltava 24 §:n taulukon 1 mukaisessa suhteessa kulkuväliä käyttävien henkilöiden määrään, istuimien laatuun sekä siihen, onko kulkureitti kulkuvälin molemmissa vai vain toisessa päässä.
- Katsomon kulkureitin portaiden nousu on enintään 160 mm ja etenemä vähintään 300 mm.
- Katsomon portaiden avoaskelmien välit on tukittava siten, että avoaskelmien välistä ei saa mahtua yli 100 mm:n mittainen kuutio.
- Portaassa ja luiskassa käsijohde asennetaan koko pituudelle. Käsijohde mitoitetaan niin, että siitä saa tukevan otteen.

Katsomon valmistajan pystytysohjeita noudatetaan.

Pohjakarttaan on merkitty kaikkien tilapäisten rakenteiden sijainnit.

Tilapäiset sähköasennukset ja energianjakelun katkokset

Sähkön käytössä noudatetaan seuraavaa:

- Sähköasennukset ovat tehneet kelpoisuusvaatimuksen täyttävät henkilöt ja yritykset.
- Kulkureiteillä ja poistumisreiteillä olevat johdot on suojattu esimerkiksi kaapelikouruilla, kumimatoilla, upottamalla maahan tai nostamalla ylös. Sähkö- ja muut johtovedot eivät saa haitata tai aiheuttaa vaaraa tapahtuma-alueen ulkopuolella kävely- tai pyöräliikenteelle. Mahdollisissa kaapeloinneissa on käytettävä heijastavaa materiaalia ja varoittavia liikennemerkkejä.
- Ulkotiloissa käytetään vain ulkokäyttöön tarkoitettuja sähköjohtoja.
- Ulkona käytettävät sähkölaitteet ovat suoja- ja eristettyjä tai suoja- ja jännitteellä toimivia. Kuivissa ulko-olosuhteissa voidaan tilapäisesti käyttää myös sisäkäyttöön tarkoitettuja suoja- ja eristettyjä tai suoja- ja eristettyjä laitteita. Näissä tilanteissa laitteet on eristetty maasta sekä suojattu sateelta ja kosteudelta.
- Tilapäisistä sähköasennuksista laaditaan asennustodistus, joka on saatavilla tapahtumapaikalla.

Aggregaattien käytössä noudatetaan seuraavaa:

- Aggregaatit on sijoitettu riittävän etäälle rakennuksista, rakenteista, liikenneväylistä ja yleisö-alueesta.
- Aggregaattien käytössä noudatetaan Vaaralliset kemikaalit -kohdassa mainittuja turvallisuusjärjestelyitä.
- Aggregaattien läheisyyteen on sijoitettu vähintään 34 A 183 BC -teholuokan käsisammutin sekä riittävä määrä imeytysainetta.

Pohjakarttaan on merkitty aggregaattien sijainnit.

Energianjakelun katkostilanteiden osalta noudatetaan seuraavaa:

- Poistumisreittien valaistus on varmistettu myös katkostilanteissa esimerkiksi akkuvarmennetuilla poistumisopasteilla, aggregaateilla tai käsivalaisimilla.
- Ihmisten opastamiseen on varauduttu megafoneilla tai erillisellä varavoimalla varmennetulla äänentoistolaitteistolla.

Tuliesitys, pyrotekniset tehosteet ja ilotulitteet

Ohje: Ilmoituslomake tuliesityksestä tai pyroteknisten tehosteiden käytöstä löytyy kumppanuusverkoston verkkosivuilta. Ilmoituslomake ilotulitusnäytöksestä löytyy poliisin verkkosivuilta.

Tapahtumaan liittyy tuliesitys, josta on tehty erillinen ilmoitus. Ilmoitus on suunnitelman liitteenä (<i>raksita ruutu tarvittaessa</i>).	
Tapahtumaan liittyy pyrotekninen tehostetoteutus, josta on tehty erillinen ilmoitus. Ilmoitus on suunnitelman liitteenä (<i>raksita ruutu tarvittaessa</i>).	
Tapahtumaan liittyy ilotulitusnäytös, josta on tehty erillinen ilmoitus poliisille (<i>raksita ruutu tarvittaessa</i>).	

Vaaralliset kemikaalit

Yleisötapahtumissa vaarallisia kemikaaleja ovat esimerkiksi tyypillisesti käytössä olevat nestekaasu ja aggregaattien polttonesteet.

Nestekaasun käyttötarkoitus (*raksita käyttötarkoitukset taulukkoon*):

Ruoanlaitto/lämmitys	
Rakennuksen/teltan/alueen lämmitys	

Pyrotekniset tehosteet	
Muu, mikä?	

Käytössä olevan nestekaasun yhteenlaskettu määrä	(kg)
Varastossa olevan nestekaasun yhteenlaskettu määrä	(kg)

Muiden vaarallisten kemikaalien käyttötarkoitus (*raksita käyttötarkoitukset taulukkoon*):

Rakennuksen/teltan/alueen lämmitys	
Sähköntuotanto	
Pyrotekniset tehosteet	
Tuliesitys	
Muu, mikä?	

Käytössä olevat muut vaaralliset kemikaalit	(luettelo)
Käytössä olevien muiden vaarallisten kemikaalien yhteenlaskettu määrä	(litraa)
Varastossa olevien muiden vaarallisten kemikaalien yhteenlaskettu määrä	(litraa)

Vaarallisten kemikaalien osalta noudatetaan seuraavaa:

- tapahtuma-alueella säilytetään vain toiminnan harjoittamisen kannalta tarpeellinen määrä vaarallisia kemikaaleja
- vaarallisten kemikaalien käytössä noudatetaan riittävää varovaisuutta
- vaarallisten kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteita noudatetaan
- käyttöpaikan ja varastointipaikan läheisyyteen sijoitetaan vähintään yksi 6 kg:n käsisammu-
tin, joka on teholuokaltaan vähintään 34 A 183 BC sekä sammutuspeite
- varastointipaikka on merkitty tarvittavilla CLP-asetuksen mukaisilla varoitusmerkeillä sekä tupakoinnin ja avotulen teon kieltävin merkein
- ulkopuolisten pääsy vaarallisten kemikaalien varastointipaikkaan on estetty
- vaarallisten kemikaalien käytössä huomioidaan ympäristön suojelu. Ympäristölle vaaralliset nesteet on sijoitettu valuma-altaisiin ja käyttö- sekä varastointipaikkojen läheisyyteen on varattu riittävästi imeytysainetta.

Nestekaasun osalta noudatetaan **yllä olevien lisäksi** seuraavaa:

- käytetään pääsääntöisesti 5 tai 6 kg:n nestekaasupulloja
- komposiittipullojen käyttöä suositellaan
- kaikki tapahtuma-alueella olevat nestekaasupullot ovat kytkettyinä käyttölaitteisiin
- mahdolliset varapullot ja tyhjät pullot säilytetään ennalta määritellyssä varastotilassa
- nestekaasulaitteet ovat CE-merkittyjä
- nestekaasuletkut täyttävät niille asetetut määräykset
- nestekaasuletkuun ei asenneta ilman sulkuja olevaa t-liitäntää
- nestekaasulaitteet ja -asennukset tarkastetaan ennen käyttöönottoa, erityisesti tarkastetaan nestekaasuletkujen liitokset (esim. saippualliuoksella)
- sisätiloissa käytetään vain sisätiloihin soveltuvia nestekaasulaitteita. Laitteen soveltuvuus sisätiloissa käytettäväksi on varmistettu laitteen valmistajalta tai käyttöohjeista.

Pohjakarttaan on merkitty vaarallisten kemikaalien käyttöpaikkojen ja varastointipaikkojen sijainnit.

Tilan palotekniset laitteet

Automaattinen paloilmoin

Ohje: Osa kokoontumistiloista on varustettu automaattisella paloilmoinnilla, joka reagoi savuun tai lämpöön ja ilmoittaa niistä hätäkeskukseen. Mikäli yleisötapahtumassa käytetään tuotteita tai tapahtumassa on muita

toimintoja, joista aiheutuu savua, on tapahtuman järjestäjän oltava yhteydessä rakennuksen omistajaan tai haltijaan ja selvitettävä automaattiseen paloilmoittimeen liittyvät käytännön järjestelyt. Paloilmoittimen irtikytkentäjärjestelyistä tulee sopia rakennuksen omistajan, haltijan tai toiminnanharjoittajan sekä pelastusviranomaisen kanssa. Irtikytkennän saa tehdä ainoastaan paloilmoitinlaitteen nimetty hoitaja tai jos tilassa on irtikytkennän kellokytkin, voi irtikytkennän tehdä tähän nimetty henkilö rakennuksen omistajan, haltijan tai toiminnanharjoittajan sekä pelastusviranomaisen ohjeiden mukaisesti. Irtikytkennän ajaksi alueelle on järjestettävä palovartiointi. Tähän tehtävään tulee nimetä palovartija, jonka tehtävä on irtikytkettyjen tilojen valvominen. Palovartijalla ei saa olla palovartijan tehtäviä haittaavia muita samanaikaisia tehtäviä hoidettavanaan.

Paloilmoittimelle tehdään irtikytkentöjä tapahtuman ajaksi	(kyllä/ei)
Irtikytkennöistä on sovittu rakennuksen omistajan/tilan haltijan kanssa	(kyllä/ei)
Miksi paloilmoittimen irtikytkentöjä tehdään (esim. savukone, pyrotekniset tehosteet, tuliesitys)	(kuvaava tässä miksi irtikytkentöjä tehdään)
Palovartiointin järjestäminen irtikytkentöjen ajaksi	(kuvaava tässä miten palovartiointi on järjestetty irtikytkentöjen ajaksi)
Paloilmoittimen keskuskojeen sijainti	(kuvaava tässä paloilmoittimen keskuksen sijainti)

Automaattinen sammutuslaitteisto (sprinkleri)

Ohje: Sprinklerilaitteiston putkistoon ei saa ripustaa mitään. Lisäksi on otettava huomioon, että tilapäiset rakenteet eivät vaikuta sprinklerin vaikutusalueisiin heikentävästi.

Tapahtumatilassa on automaattinen sammutuslaitteisto (sprinkleri)	(kyllä/ei)
Sprinklerikeskuksen sijainti	(kuvaava tässä sprinklerikeskuksen sijainti)

Muut palotekniset laitteet

Ohje: Muita paloteknisiä laitteita ovat muun muassa savunpoistojärjestelmät, palovaroitinjärjestelmät ja automaattiset palo-ovet.

Kuvaa tässä tarvittaessa tilan muut palotekniset laitteet.

4. HENKILÖKUNNAN SEKÄ YLEISÖN PEREHDYTYKS JA OHJEISTUS

Ohje: Koko tapahtuman henkilökunta tulee perehdyttää tapahtuman turvallisuusjärjestelyihin tarvittavilta osin ja heille tulee antaa ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi. Perehdytys voidaan järjestää ennen tapahtuman aloitusajankohtaa esimerkiksi koulutustilaisuuden muodossa, jossa käydään läpi henkilökunnan tehtävät sekä heille laaditut ohjeet. Tämän mallipohjan seuraavilla sivuilla on koottu yleisiä ohjeita, joita voidaan käyttää apuna tapahtuman henkilökunnan perehdyttämisessä. Kyseiset ohjeet on hyvä tulostaa tapahtumapaikalle. Ohjeita tulee muokata tapahtumaan sopivaksi. Perehdytyksessä tulee kiinnittää huomiota myös tehtävien vastuunjakoon. Mikäli tapahtumassa on esimerkiksi monia ruokapisteitä, joissa kukin myyjä vastaa omalta osaltaan turvallisuusjärjestelyiden toteutuksesta, on myyjää ohjeistettava turvallisuusjärjestelyiden osalta hyvissä ajoin ennen tapahtuman aloitusta. Tapahtuman järjestäjän tulee osaltaan valvoa, että annettuja ohjeita noudatetaan. Valvontaa voidaan toteuttaa esimerkiksi siten, että ennen tapahtuman aloitusta ja tapahtuman aikana tehdään tarkastuskierroksia tapahtuma-alueella, joiden yhteydessä valvotaan, että turvallisuusjärjestelyt kullakin pisteellä on toteutettu annettujen ohjeiden mukaisesti

Ohje: Yleisölle annettavien ohjeiden ja opastuksen toteutus suunnitellaan ennalta. Tapahtuman järjestäjä voi suunnitella mitä ohjeita yleisölle annetaan ennen tapahtumaa esimerkiksi lipunmyynnin yhteydessä, tapahtuma-alueelle tullessa ja tapahtuma-alueella oltaessa. Tapahtuman järjestäjän on myös suunniteltava yleisölle hätätilanteissa annettavat ohjeistukset sekä kartoitettava mitä viestintäkanavia tässä voidaan tarkoituksenmukaisesti hyödyntää. Yleisölle voidaan antaa ohjeita ja opastusta muun muassa opasteiden ja aluekarttojen muodossa sekä sosiaalisen median tai muiden tiedotuskanavien välityksellä. Yleisölle tapahtuvassa viestinnässä voidaan hyödyntää myös tapahtuman äänentoistoa, megafoneja tai esimerkiksi tapahtuman screenejä.

Henkilökunnan perehdytys ja ohjeistus:

Kuvaa tässä, miten henkilökunnan perehdytys ja ohjeistus toteutetaan.

Yleisön ohjeistus ja opastus:

Kuvaa tässä, miten yleisön ohjeistus ja opastus toteutetaan.

Henkilökunnalle annettavat ohjeet

Jokaisen henkilökuntaan kuuluvan on noudatettava seuraavia ohjeita sekä valvottava, että yleisö noudattaa niitä.

Kaikista turvallisuutta vaarantavista tilanteista sekä tehdyistä toimenpiteistä on ilmoitettava tapahtuman turvallisuuspäällikölle/järjestäjälle numeroon . Ota yhteys tapahtuman turvallisuuspäälliköön/järjestäjään myös, jos havaitset ennaltaehkäisevien tai varautumiseen liittyvien järjestelyiden osalta puutteita. Ennaltaehkäisyn ja varautumisen keinot on kuvattu suunnitelman osiossa kaksi. Toimi saamiesi ohjeiden mukaisesti.

Yleiset ohjeet vaarojen ja riskien ennaltaehkäisyyn

1. Tarkkaile tapahtuma-alueella muun muassa kompastumis-, liukastumis-, kaatumis- ja putoamisvaaroja, kuten kulkureiteillä olevia sähköjohtoja sekä lattian, maaston ja rakenteiden liukkautta ja epätasaisuutta. Estä liikkuminen vaaraa aiheuttavalla alueella ja korjaa puute mahdollisuuksien mukaan.
2. Tarkkaile tapahtuma-alueen poistumisreittien ja pelastusteiden esteettömyyttä. Havaitessasi puutteen, korjaa tilanne mahdollisuuksien mukaan.
3. Kiinnitä huomiota tulipalon ennaltaehkäisyyn. Huomioi mahdolliset syttymislähteet sekä kiinnitä huomiota tavaroiden säilytykseen. Estä yleisön pääsy kosketuksiin nestekaasun ja muiden vaarallisten kemikaalien kanssa. Kartoita lähimmän alkusammutuskaluston sijainti.
4. Tarkkaile tilapäisten rakenteiden kiinnityksiä. Jos havaitset puutteita tilapäisten rakenteiden kiinnityksessä, korjaa tilanne mahdollisuuksien mukaan.
5. Varmista, että olet tietoinen vastuualueesi maksimihenkilömäärästä. Tarkkaile alueen henkilömäärää ja rajoita tarvittaessa alueelle pääsyä. Mikäli havaitset ruuhkautumista, puutu tilanteeseen ennaltaehkäisevästi. Huolehdi myös omalta osaltasi yleisön ohjauksesta ja opastuksesta.
6. Kiinnitä huomiota yleisön kuntoon ja mahdollisiin merkkeihin alkavasta häiriökäyttäytymisestä sekä puutu tilanteisiin ennaltaehkäisevästi.

HÄTÄNUMERO 112

1. SOITA HÄTÄPUHELU ITSE, JOS VOIT
2. KERRO, MITÄ ON TAPAHTUNUT
3. KERRO TARKKA OSOITE JA KUNTA:
4. VASTAA SINULLE ESITETTYIHIN KYSYMYKSIIN
5. TOIMI ANNETTUIEN OHJEIDEN MUKAAN
6. LOPETA PUHELU VASTA SAATUASI SIIHEN LUVAN
7. OPASTA APU PAIKALLE

Soita hätäkeskukseen uudelleen, mikäli tilanne muuttuu.

Suositus: 112 Suomi -sovelluksen avulla avunsaanti hätätilanteessa nopeutuu. Kun sovellus on asennettu puhelimeen, soittajan tarkka sijaintitieto välittyy hätäkeskukseen automaattisesti. 112 Suomi -sovellus on ladattavissa sovelluskaupoista ilmaiseksi muun muassa Android- ja Iphone-puhelimiin. Lisätietoja sovelluksesta voi lukea hätäkeskuslaitoksen nettisivuilta.

Sairaskohtaus-/ tapaturmatilanteessa

Henkeä uhkaavissa tilanteissa (esim. tajuton potilas, rintakipu, hengitysvaikeus) tee välittömästi hätäilmoitus suoraan hätänumeroon 112.

1. **Kutsu paikalle tapahtuman ensiapuvastaava soittamalla numeroon** . Toimi hänen antamiensa ohjeiden mukaisesti. Mikäli ensiapuvastaava ei pääse välittömästi paikalle, toimi seuraavien ohjeiden mukaisesti.

2. **Selvitä, mitä on tapahtunut. Saatko henkilön hereille?**
Herättele häntä puhuttelemalla ja ravistelemalla. Jos henkilö ei herää,

Soita hätänumeroon 112.

Voit myös huutaa apua, ja pyytää paikalla olevia tekemään hätäilmoituksen numeroon 112. Hätäkeskuksen antamia ohjeita tulee noudattaa.

3. **Käännä autettava selälleen ja selvitä hengittääkö hän normaalisti? Avaa hengitystie. Ojenna autettavan pää leuan kärjestä nostamalla ja toisella kädellä otsasta painamalla. Katso, kuuntele ja tunnustele hengitystä.** Arvioi onko hengitys normaalia, epänormaalia tai se puuttuu. Mikäli epäroit, toimi kuin hengitys ei olisi normaalia.

→ Hengitys on normaalia.

Käännä henkilö kylkiasentoon. Huolehdi, että hengitystie on avoin ja henkilö hengittää normaalisti. Seuraa ja tarkkaile hengitystä ammattiavun tulloon asti.

→ Hengitys ei ole normaalia tai se puuttuu.

Aloita elvytys.

4. **Aloita paineluelvytys.**

Aseta kämmenesi tyviosa keskelle autettavan rintalastaa ja toinen kätesi rintalastalla olevan käden päälle. Sormet ovat limittäin. Paina suurin käsivarsin kohtisuoraan alaspäin 30 kertaa siten, että rintalasta painuu 5–6 cm. Anna rintakehän palautua paineluiden välissä. Keskimääräinen painelutiheys on 100 kertaa minuutissa, eikä ylitä 120 kertaa minuutissa. Laske painelut ääneen.

5. **Puhalla 2 kertaa.**

Avaa hengitystie. Aseta suusi tiiviisti autettavan suun päälle ja sulje sormillasi hänen sieraimensa. Puhalla rauhallisesti ilmaa autettavan keuhkoihin. Puhalluksen aikana katso, että autettavan rintakehä nousee (liikkuu). Toista puhallus. Kahden puhalluksen kesto on 5 sekuntia.

6. **Jatka elvytystä tauotta rytmillä 30:2** (30 painallusta ja 2 puhallusta)

kunnes autettava herää: liikkuu, avaa silmänsä ja hengittää normaalisti, ammattihenkilöt antavat luvan lopettaa tai voimasi loppuvat.

Tulipalotilanteessa

Ilmoita tulipalosta tapahtuman turvallisuuspäällikölle tai järjestäjälle numeroon _____ ja toimi seuraavien ohjeiden mukaisesti.

Pelasta ja varoita

- Säilytä malttisi. Toimi rauhallisesti ja harkiten, mutta kuitenkin ripeästi.
- Pelasta ja varoita välittömässä vaarassa olevia. Älä kuitenkaan saata itseäsi hengenvaaraan.

Sammuta

- Yritä sammuttaa palo tai rajoittaa sitä alkusammutusvälineillä, kun palo on vielä hallittavissa.
- Älä sammuta vedellä rasvapaloa, rasvapalo leviää räjähdysmäisesti jo pienestä vesimäärästä.
- Vältä savukaasujen hengittämistä. Mene palon lähelle vasta, kun sinulla on alkusammutusvälineet käytövalmiina.
- Jos paloa ei pysty turvallisesti sammuttamaan, yritä rajoittaa paloa sulkemalla ovi. Älä vaaranna itseäsi. Jos palavaan tilaan johtava ovi on kiinni ja kahva tai ovi on kuuma, älä avaa ovea.

Hälytä apua soittamalla hätänumeroon 112.

- Muista! Savu tappaa. Älä siis viivyttelä palavassa tilassa. Älä koskaan poistu savuiseen tilaan.

Rajoita palon leviämistä sulkemalla ovet, ikkunat ja ilmanvaihto.

Opasta pelastushenkilöstö paikalle.

Toimenpidejärjestys voi vaihdella tilanteen mukaan!

Vaikeassa sääolosuhteessa

Ilmoita vaikeasta sääolosuhteesta tapahtuman turvallisuuspäällikölle/järjestäjälle numeroon _____ ja toimi seuraavien ohjeiden mukaisesti.

1. Pyri rauhoittamaan yleisöä.
2. Mikäli sääolosuhde yltyy vaikeaksi, ohjaa yleisö pois tilapäisten rakenteiden, puiden ja irtaimiston läheisyydestä. Jos mahdollista, ohjaa yleisö siirtymään sisätiloihin (ei teltoihin!).
3. Rajuilman sattuessa tai tuulen yltyessä yli 15 m/s telttojen kiinnitystä tehostetaan ennalta määritellyn suunnitelman mukaisesti tai telttojen käyttö keskeytetään. Ihmiset ohjataan pois telttojen läheisyydestä ja teltat puretaan, jos se on mahdollista. Mikäli valmistaja on antanut muita ohjeita, noudatetaan niitä. Ohjeet:
4. Jos tapahtuma on sisätilassa, sulje ovet ja ikkunat. Älä päästä yleisöä ulkotiloihin. Odota sään tasaantumista.
5. Toimi saamiesi ohjeiden mukaisesti.

Toimintaohjeita sääilmiöiltä suojautumiseen löytyy myös Ilmatieteenlaitoksen verkkosivuilta osoitteesta <http://ilmatieteenlaitos.fi/varoitukset>.

Väentungostilanteessa

Ilmoita väentungoksesta tapahtuman turvallisuuspäällikölle tai järjestäjälle numeroon _____ ja toimi seuraavien ohjeiden mukaisesti.

1. Pyri rauhoittamaan yleisöä.
2. Ohjaa yleisöä poispäin väentungoksesta.
3. Valmistaudu tapahtuma-alueen evakuointiin.
4. Mikäli tapahtuma-alue tai sen osa joudutaan evakuoimaan, toimi saamiesi ohjeiden mukaisesti. Ohjaa yleisöä käyttämään lähintä poistumisreittiä, mikäli se on turvallista.

Häiriökäyttäytymistilanteessa

Ilmoita häiriökäyttäytymisestä tapahtuman turvallisuuspäällikölle tai järjestäjälle numeroon _____ ja toimi seuraavien ohjeiden mukaisesti.

1. Älä mene uhkaavaan tilanteeseen yksin.
2. Säilytä riittävä etäisyys uhkaavaan henkilöön.
3. Puhu uhkaavalle henkilölle selkeästi, lyhyesti ja myötäile häntä.
4. Älä keskeytä, vähättele tai provosoidu vastauhkailuun.
5. Pidä kädet näkyvissä ja vältä uhkaavan henkilön tuijottamista.
6. Älä käännä uhkaavalle henkilölle selkääsi.
7. Pyri rauhoittamaan tilanne.

5. LIITTEET

Ohje: Raksita taulukosta liitteet, jotka on toimitettu tapahtuman pelastussuunnitelman yhteydessä.

Pohjakartta	
Tarkistuslista	

Tarvittaessa:

Ensiapusuunnitelma	
Ilmoitus tuliesityksestä	
Ilmoitus tehosteiden käytöstä	
Ilmoitus ilotulitusnäytöksestä (toimitetaan poliisille)	
Liikennesuunnitelma	
Muut liitteet	

POHJAKARTTA

Ohje: Liitä tälle sivulle tapahtuma-alueen pohjakartta tai toimita se erillisenä liitteenä. Pohjakartasta tulee käydä ilmi alkusammutuskaluston, ensiapupisteen, vaarallisten kemikaalien käyttö-, säilytys- ja varastointipaikkojen, pelastusteiden ja muiden ajoreittien, poistumisreittien, aggregaattien, tilapäisten rakenteiden sekä erillisten tapahtumapalveluiden sijainnit. Isoissa tapahtumissa karttaan merkitään tarvittaessa turvallisuushenkilöstön sijoittelu ja turvallisuusorganisaation johtokeskus.

TARKISTUSLISTA

	OK	Ei käytössä	Korjattava / korjauksen vastuuhenkilö
Pelastussuunnitelma on laadittu ja toimitettu pelastuslaitokselle viimeistään 14 vrk ennen tapahtumaa.			
Tarvittavat ilmoitukset muille viranomaisille (mm. poliisi, Tukes, ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaiset, rakennusvalvontaviranomaiset, aluehallintovirasto) on tehty ja viranomaisluvut on hankittu.			
Alkusammutuskalustoa on riittävä määrä. Kalusto on esteettömästi saatavilla ja sen sijainti on opastettu.			
Tapahtumaan on varattu riskiarvion perusteella määritellyt ensiapuvalmius.			
Tapahtuma-alueen tai -tilan maksimihenkilömäärä on tiedossa ja sitä valvotaan.			
Palo-ovet ovat itsestään sulkeutuvia ja salpautuvia. Palo-ovia ei kiillata auki.			
Pelastustiet ovat merkitty asianmukaisesti ja ne pidetään esteettöminä.			
Poistumisreitit ovat kulkukelpoisia sekä esteettömiä.			
Käytettävät sisusteet ovat paloturvallisia.			
Tapahtuman keskeyttämisen ja evakuoinnin järjestelyt on suunniteltu ja ohjeistettu etukäteen.			
Tilapäisten rakenteiden osalta noudatetaan valmistajan antamia ohjeita sekä muita määräyksiä ja ohjeita.			
Tilapäisten sähköasennusten osalta noudatetaan määräyksiä ja ohjeita.			
Energiajakelun katkoksiin on varauduttu.			
Tuliesityksestä on tehty ilmoitus pelastusviranomaiselle viimeistään 14 vuorokautta ennen esitystä.			
Pyroteknisten tehosteiden käytöstä on tehty ilmoitus pelastusviranomaiselle viimeistään 14 vuorokautta ennen aiottua käyttöä.			
Ilotulitusnäytöksen järjestämisestä on ilmoitettu paikkakunnan poliisille viimeistään 14 vuorokautta ennen näytöksen järjestämistä.			
Tilapäismajoituksesta on tehty ilmoitus pelastusviranomaiselle viimeistään 14 vuorokautta ennen majoituksen alkamista.			
Vaarallisten kemikaalien käytön sekä säilytyksen osalta noudatetaan määräyksiä ja ohjeita.			
Automaattiselle paloilmoitimelle on tehty tarvittavat irtikytkennät ja korvaava palovartiointi on järjestetty.			
Tapahtuman henkilöstö on perehdytetty ennaltaehkäisyyn ja varautumisen järjestelyihin.			
Henkilökunta on perehdytetty toimintaohjeisiin mahdollisessa onnettomuustilanteessa.			
Yleisön ohjeistuksesta ja opastamisesta on huolehdittu.			

Tapahtuman vastuullinen järjestäjä vastaa tämän pelastussuunnitelman toimeenpanosta ja sitoutuu noudattamaan tässä suunnitelmassa esitettyjä järjestelyitä.

Tapahtuman vastuullinen järjestäjä sitoutuu tekemään suunnitelmaan tarvittavat muutokset, jotta tämä suunnitelma vastaa tapahtuman todellisia järjestelyitä.

Pelastussuunnitelma lähetetään viimeistään 14 vuorokautta ennen tapahtuman alkua alueen pelastusviranomaiselle.